

Hytteeieren

ÅRGANG 53 | NR. 3/2024

Ta dine forhåndsregler
side 24

Vil nytt avlopsdirektiv forsterke fraflytting?
side 26

Digitalt medlemskort
side 27

Beitedyr i fjellet

side 4

Hytteeieren

Redaktør: Erik Helli

Ansv. red.: Trond G. Hagen

Utgiver: Norges Hytteforbund

Org.nr: 975 9968 59

Sekretariat: Postboks 603,
1704 Sarpsborg

Kontortid sekretariat: 09.00–15.00

Tlf: 23 27 37 60

Nettside: www.hytteforbund.no

E-post red.: erik.helli@hytteforbund.no

Tlf. juridiske henvendelser: 23 27 37 60

Grafisk utforming: Edda Grafisk AS

Trykk: Edda Presse AS

Medlemskontingent

Personlig medlem: kr 525,-

Velforening:

2–20 medlemmer kr 1 000,-

21–50 medlemmer kr 2 000,-

51–200 medlemmer kr 3 000,-

201–500 medlemmer kr 4 000,-

Over 500 medlemmer kr 5 000,-

Velsammenslutning: kr 1 000,-

Kontingentår: 12 måneder

Medlemsskapet må sies opp skriftlig

Kontonr: 1271.29.40415

Bidrag til innhold

Stoff til neste utgave av Hytteeieren

sendes direkte til redaksjonen

norges@hytteforbund.no

Norges Hytteforbund og redaksjonen

frasier seg ansvar for innleggene i Hytteeieren.

Navn og adresse må gjøres kjent for redaksjonen.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å:

Forkorte innlegg pga. plassmangel.

Fremlegge svarinnlegg for de/den

involverte før trykking.

Gi tillatelse av formidling av medlems-

bladets innhold til andre publikasjoner,

derav også digital viderefremidling.

Bruk av bladets innhold må på forhånd

avtales med ansvarlig redaktør.

Annonsering

Halvside: 210 mm x 135 mm, kr 7500

Helside: 210 mm x 280 mm, utfallende +
3 mm

Pris helside inkl. banner på nettsiden i

90 dager, kr 15 000

Bannerannonse på nett inkludert:

600x800px (synlig i tre mnd, gjelder ved

bestilling hel side)

For annonsering: erik.helli@hytteforbund.no

Foto: Karoline Vargdal / Unsplash.com

Fritidsboligeiere «ranes»

Vi forstår at det ikke alltid er enkelt å få endene til å møtes i en kommune, men vi reagerer sterkt når det er

Trond G. Hagen, Styreleder

eierene av fritidsboliger som «ranes». Og det er akkurat det som har skjedd i Gausdal kommune. Ja, du tenker rett, nok en gang handler det om retaksering av fritidsboliger som etter NHF sin oppfatning ikke kan gjøres slik Gausdal kommune har gjort. En av grunnene til kommunens vedtak om retaksering er ifølge ordføreren kommunens dårlige økonomi.

Hytteiere på Skei klaget til Sivilombudet på Gausdal kommunes vedtak om retaksering av fritidsboliger som ble utført innenfor gjeldende 10-årsperiode. Det er lovstridig.

I en uttalelse av 13. juni 2023 ga Sivilombudet klagerne fullt medhold og kommunen blir bedt om å rette opp feilene. Det vil ikke Gausdal kommune å gjøre og 14. desember 2023 vedtok de ikke å rette seg etter uttalelsen, blant annet etter råd fra KS. Et av argumentene var at Sivilombudet ikke hadde tatt tilstrekkelig hensyn til kommunens økonomiske situasjon.

Utfordringen med eiendomsskatt ser ikke ut til å stoppe med det første. En rettskraftig dom mot Elverum kommune i januar i år har skapt oppstyr og hodebry i kommuner som har innført en lokal reduksjonsfaktor i sin beregning. Nå blir alle kommuner som har en lokal reduksjonsfaktor berørt av dommen. Ifølge dommen skal obligatorisk reduksjonsfaktor trekkes fra i tillegg til lokal faktor. Det betyr at i alle kommuner hvor det er innført en lokal reduksjonsfaktor har både boliger og fritidsboliger betalt

for mye i årlig eiendomsskatt, som skal tilbakebetales inkl. renter.

Tvedestrand kommune er en av kommunene som er berørt av denne dommen og nekter rett og slett å tilbakebetale. Rett nok har kommunen vedtatt å tilbakebetale til fastboende, men kun for skatteåret 2024. Eiere av fritidsboliger får ikke pengene sine tilbake. Et av argumentene var nok en gang kommunens økonomiske situasjon.

Imidlertid er kommunenes økonomiske utfordringer irrelevant i begge sakene.

NHF har tidligere påpekt misbruk av selvkostprinsippet blant landets kommuner i andre saksområder, senest i siste leder. Når Kommunesektorens interesseorganisasjon (KS) sier at de arbeider for en selvstendig og nyskapende kommunesektor, betyr det at alle lover og forskrifter skal kunne settes til side når kommuner har økonomiske utfordringer? KS mener tydeligvis at det er greit å «ranes» befolkningen når kommunen er «fattig» og står i fare for å havne på ROBEK listen.

NHF som vaktbikkje. NHF planlegger å sende ut en undersøkelse til alle medlemmer og hvor vi kommer til å stille flere spørsmål om hva forbundet skal prioritere i tiden som kommer. Skal vi fortsette å opptre som vaktbikkje eller skal vi bruke tiden på andre oppgaver? Kanskje begge deler?

Når spørreundersøkelsen dukker opp i din mailboks håper jeg du bruker noen minutter. Det er for deg vi jobber og vi vil derfor høre hva du er opptatt av.

I mellomtiden; ha en fin høst!

Med hilsen Trond G Hagen, styreleder

Samme tema hvert år;
Bruksrett og beiterett
settes opp mot hytteeiere.

Beitedyr i fjellet

Hver sommer oppstår det uheldige hendelser mellom beitedyr og hytteeiere. Mange hytteeiere er kjent med frustrasjonen som følger med sauesmøkk på terrassen. Men den siste tiden har vi sett en økning i utfordringer skapt av bølinger med ammekyr som vandrer i fjellet.

Tekst og foto: Erik Helli

AMMEKYR

For de som er ute på sykkeltur eller går tur med hund og barn, er det ekstra viktig å være forsiktig. Når ammekyr føler seg truet, vil de først og fremst forsvare kalven sin, noe som kan gjøre dem lumske og

uforutsigbare. Vi henstiller derfor til alle om å vise stor forsiktighet og vurdere alternative ruter. Melkekyr har et noe mildere temperament og oppfører seg oftere roligere, men også i deres nærvær må man alltid utvise aktsomhet.

INNGJERDING

Mange hytteeiere ønsker å gjerde inn tomten sin, og det finnes gode grunner til dette. Å ha et solid gjerde kan beskytte både eiendommen og hyttefolket fra uønsket besøk av beitedyr. Det er imidlertid viktig at

Ammekua kan være ganske lumsk. Her anbefaler vi å ta en sving utenom.

gjerdearbeidet utføres på en skikkelig måte, i tråd med gjeldende regler. I henhold til Plan- og bygningsloven er ikke gjerder søknadspliktige, men kommunens reguleringsbestemmelser kan ofte skape forvirring – noen kommuner krever søknad, mens andre har mer uklare retningslinjer. Fordi beitedyr ofte krysser kommunegrenser på jakt etter beite, kan det føre til uheldige misforståelser og konflikter dersom reglene ikke er enhetlige.

Hver sommer vil både trafikk og turister trekke til fjells, og vi må huske at beitedyrene også er en viktig del

**«Hytter
eller beitedyr?
Ja takk, begge
deler», sier vi.**

av vårt liv. De gir oss mat på bordet og er en del av kulturlandskapet vi elsker så høyt. Det må være plass for både husdyr og mennesker i fjellet. Har du allerede et gjerde på hytta, eller vurderer du å sette

opp et, så pass på at gjerdet er solid. Husk at vedlikehold ikke bare gjelder hytta, men også gjerdet som skal sikre din eiendom mot inntog fra beitedyr.

Kanskje er tiden moden for å innføre ensartede nasjonale regler som ivaretar både hytteeieres behov og hensynet til beitedyr, uten unntak eller dispensasjoner. I en tid hvor alle ønsker å bevare fjellets unike natur og kultur, er det avgjørende at vi finner gode løsninger for begge parter. Vi må stå sammen for å beskytte både vårt nærmiljø og de dyrene vi er avhengige av. ■

Veirett, varighet og hevd

Mange hytteeiere i Norge har rett til å kjøre over grunneiers eller naboens eiendom for å komme til egen hytteeiendom. Man sier gjerne at man har en bruksrett (veirett) på annens eiendom.

Noen har kanskje aldri tenkt over om de egentlig har rett til det, men har «alltid» kjørt over andres eiendommer for å komme til hytta. Det kan oppstå uenighet både om rettighetens eksistens og/ eller rettighetens innhold.

Tekst:

**SENIORADVOKAT
MARTE RISØY
ØKLAND & CO AS**

Hos Økland får vi flest spørsmål om:

- Har jeg veirett?
- Må jeg betale for å bruke veien?

EKSISTERER RETTIGHETEN?

Vurderingen av om man har en rettighet, gjøres ved å vurdere om det finnes et stiftelsesgrunnlag for rettigheten. Det vanligste stiftelsesgrunnlaget er avtale, men det kan også være hevd eller andre stiftelsesgrunnlag, for eksempel testament.

Når det gjelder avtaler, er muntlige avtaler like bindende som skriftlige. For å unngå uklarheter om rettigheten eksisterer, er det imidlertid alltid vårt råd at man skriver avtalen ned. Ønsker man å sikre seg notoritet, dvs. at også utenforstående kan gjøre seg kjent med at rettigheten eksisterer, må den tinglyses. Ved tinglysing vil informasjon om rettighetens eksistens fremgå av grunnboken for den eiendommen som rettigheten er stiftet på. Har eksempelvis eiendom A fått veirett over eiendom B, tinglyses veiretten som en heftelse på eiendom B.

Muntlige avtaler om rettigheter på annens eiendom er gjerne inngått for mange år siden. Ofte er de som

inngikk avtalene gått bort. Er det uenighet om muntlig avtale er inngått, har man heldigvis noen verktøy som kan brukes for å vurdere om det er sannsynlig at muntlig avtale ble inngått. Av relevante vurderingsmomenter nevnes:

- Om det er ytt vederlag og evt. størrelsen på dette
- Behovet for rettighetene; ble rettighetene gitt for å tilfredsstille et konkret behov?
- Evt. ulempe for den tjenende eiendom
- Den faktiske bruken, dvs. hvordan partene har innrettet seg

Det må foretas en konkret helhetsvurdering ved bruk av nevnte momenter.

Et annet stiftelsesgrunnlag er hevd. For å kunne hevde en slik bruksrett er det krav om at rettigheten har vært utøvd i en viss tid og at bruken har vært utøvd i god tro.

Hevdstiden for bruksrett over fast eiendom er normalt 20 år, jf. hevdsløven § 7. Hevd forutsetter at bruken har blitt utøvd i god tro, jf. hevdsløven § 4. Dette innebærer for det første at den som ikke har rett til å bruke veien og vet det, ikke

*Man sier gjerne at man har en bruksrett (veirett) på annens eiendom.
Foto: Anetlanda/ istockphoto.com*

kan hevde bruksrett. For det andre innebærer det at den som har vært uaktsom, ikke kan hevde bruksrett. Det vil være tilfelle dersom man burde ha foretatt nærmere undersøkelser av rettsgrunnlaget for å bruke en annens eiendom. Det foreligger ikke god tro der bruker har blitt gjort oppmerksom på at

vedkommende ikke har rett til å bruke veien.

Den som bruker en vei og har fått lov til det, hevder ikke. Et vanlig strids-spørsmål er om det er avtalt en varig rett for eiendommen, eller bare en rett til å bruke veien inntil videre – en rett som kan trekkes tilbake og som

ikke kan selges sammen med eiendommen. Grunneier kan – uttrykkelig eller stilltiende – ha tillatt bruk, såkalt «tålt bruk». Bruken kan skje etter eierens tillatelse eller ved at eieren tolererer bruken. Ved tålt bruk er ikke tillatelsen evigvarende, slik at eieren når som helst kan trekke tillatelsen tilbake. Tålt bruk avskjærer hevd.

I realiteten er hevd mest praktisk der noen har brukt en vei lenge, og ingen lenger husker eller kan sannsynliggjøre hva som i sin tid ble avtalt.

INNGÅELSE AV NY AVTALE OM VEIRETT

Har man ikke tidligere hatt rett til å bruke veien på annens eiendom, kan man når som helst stifte en slik rettighet. Det fordrer at man blir enig med eier av eiendommen, og inngår avtale med han eller henne.

Etter norsk rett gjelder det i utgangspunktet et prinsipp om avtalefrihet og formfrihet. Det vil si at det normalt er opp til den enkelte å velge om vedkommende ønsker å forplikte seg, hvordan avtalen skal se ut og hva avtalen skal gå ut på. Som en konsekvens av dette kan avtalen være inngått både skriftlig og muntlig. Skriftlig avtale er alltid å foretrekke for å minimere sannsynligheten for at det skal oppstå uenighet i fremtiden. Det er også en forutsetning for å sikre seg rettsvern ved tinglysing.

Når avtalen skal skrives er det særlig viktig å innta reguleringer som beskriver følgende:

- hva rettigheten består i,
- hvilken eiendom rettigheten skal være knyttet til,
- hvem som skal bære kostnadene ved å etablere rettigheten,
- hvem som skal ha ansvar for vedlikehold og
- hvor lenge rettigheten skal vare.

Utgangspunktet er at personlig rettigheter bortfaller når rettighetshaver dør.

Foto: Arkadij Schell / istockphoto.com

Vårt råd er alltid at rettigheter tinglyses, både for å unngå fremtidig uenighet om rettighetens eksistens, men også for å sikre rettsvern. Her kan vi bistå slik at rettigheten blir riktig utformet, og at man unngår konflikt og uklarheter i ettertid.

Har man ikke veirett, men har behov for det og ikke klarer å bli enig med eier av eiendommen man ønsker veirett over, kan man ta ut vegskjønn. Det kan være en relativt dyr affære der jordskifteretten stifter veiretten, samt bestemmer hvor mye du skal betale til grunneier for å få rettigheten. Ofte er det billigere å bli enig med grunneier om en slik kompensasjon, enn å ta en runde i retten om dette. Samtidig blir grunneier ofte skuffet over kompensasjonsnivået når dette fastsettes av retten. Her bør derfor begge parter strekke seg for å finne en løsning begge kan leve med.

MÅ BRUKEREN BETALE FOR Å BRUKE VEIEN?

Når man har fått veirett, er det ofte spørsmål om man må betale for å bruke veien. Videre er det mange som lurer på hvor mye grunneier kan kreve i betaling.

Det korte svaret er ja, du må betale din del av veivedlikeholdskostnadene for å bruke veien. Det fremgår direkte av veglova § 54 første ledd. Fordelingsnøkkelen mellom de ulike bruksrettshaverne kan man bli enige om. Loven gir et utgangspunkt, men her står man altså fritt til å avtale andre løsninger.

HVOR LENGE VARER VEIRETTEN?

Rettigheter deles opp i personlige rettigheter på den ene siden og det vi kaller for reelle rettigheter på den andre siden. Personlige rettigheter er rettigheter som tilligger personer. Har for eksempel Per Persen rett til å fiske i Fisketjønn, er dette en personlig fiskerett for Per Persen. Utgangspunktet er at personlig rettigheter bortfaller når rettighetshaver dør. I eksempelet over her, bortfaller altså fiskeretten når Per Persen dør.

Reelle rettigheter er rettigheter som tilligger eiendommer. Har du for eksempel via hytteeiendommen din rett til å kjøre på veien som går inn til hytta, er det vanligere at denne rettigheten er reell. Er den reell, er det den som til enhver tid er eier av hytteeiendommen som har rett til å kjøre på denne veien. Veiretten består uavhengig av om det skjer generasjons- eller andre former for eierskifter både på veieieendommen og på hytteeiendommen. Utgangspunktet for reelle rettigheter er at de er evigvarende, hvilket betyr at en slik veirett vil følge hytteeiendommen for all evighet.

Det er i teorien mulig å avtale at en veirett skal være personlig, men det er uvanlig. Personlig veirett har man som regel i de unntakstilfeller hvor man har behov for å benytte veien på vei til utøvelse av en annen rettighet. Bruker vi eksempelet over, kan man se for seg at Per Persen har behov for å kjøre på en vei for å komme til Fisketjønn.

Som regel har man behov for å kjøre på en vei for et bestemt formål, og det formålet er som regel adkomst til en eiendom.

Vurderingen av om en rettighet er personlig eller reell kan ofte danne store tolkningsproblemer. Vi er her for å bistå i slike problemstillinger dersom det er behov for det. ■

OM ØKLAND:

Advokatfirmaet Økland & Co AS er Norges Hytteforbund sin samarbeidspartner.

Økland er Romerikes største advokatfirma med kompetente, dedikerte og hyggelige medarbeidere. Vi har hovedkontor i Lillestrøm og avdelingskontor i Oslo.

Vi arbeider med et bredt spekter rettsområder, blant annet arv, skifte og fast eiendom, herunder veirett, vann og avløp, tomtefeste, naborett og bruksretter.

Medlemmer i Norges Hytteforbund får en time med gratis juridisk bistand av våre advokater, og deretter 20 % rabatt på veiledende timepriser.

Flekkefjord innvilger alle søknader i strandsonen

Byggingen i strandsonen roet seg i 2023

Men det bygges like fullt stadig nye hytter – les hvor det bygges mest.

I både 2021 og 2022 var det høy byggeaktivitet i strandsonen, men i fjor roet det seg. I 2023 ble det sendt inn 23 prosent færre søknader om bygging i strandsonen. Antall innvilgede søknader falt også med 18 prosent, fra 1060 i 2022 til 874 i 2023.

FÆRRE NYE HYTTER

I tillegg ble det bygget færre nye hytter i strandsonen 2023 etter et par år med økende antall. I løpet av 2023 ble det 480 nye hytter ifølge SSBs tall på bygningsmassen i strandsonen. Dette er en nedgang på 24 prosent sammenlignet med nye hytter i 2022.

Men selv om byggeaktiviteten var redusert, bygges det like fullt stadig nye hytter i strandsonen. En analyse av SSBs nyeste tall viser at det er 94 287 hytter i strandsonen per juli 2024. Dette tilsvarer en økning på 284 nye fritidsboliger så langt i år, ifølge foreløpige tall.

FLEKKEFJORD INNVILGET FLEST SØKNADER

I Norge har vi et generelt byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen som skal ivareta allmennhetens tilgang til strandsonen. Skal man bygge i strandsonen, må man derfor søke. Det er to måter å få søknaden innvilget - enten med dispensasjon, som vil si fritak fra lover og regler,

eller ved at kommunen selv har tilrettelagt for unntak i sine planer.

I 2023 var det Flekkefjord kommune som både mottok og innvilget flest søknader i fjor. Kommunen mottok 50 søknader og innvilget alle sammen.

INTERESSANTE FUNN

- De aller fleste søknader om bygging i strandsonen innvilges. I 2023 ble 88 prosent av alle søknader om bygging i strandsonen innvilget, og kun 12 prosent avslått
- 66 prosent av innvilgede søknader ble innvilget med dispensasjon fra plan
- Hele 82 kommuner innvilget samtlige søknader som ble sendt inn
- Selv om det ble innvilget færre søknader i 2023, var andelen innvilgede søknader større i fjor enn i 2022. I 2022 var den 82 prosent og i 2023 var den 88.
- Lillesand kommune avslø flest søknader i 2023 med 14. Kristiansand avslø nest flest med 11

NYE FRITIDSBOLIGER I STRANDSONEN PER ÅR

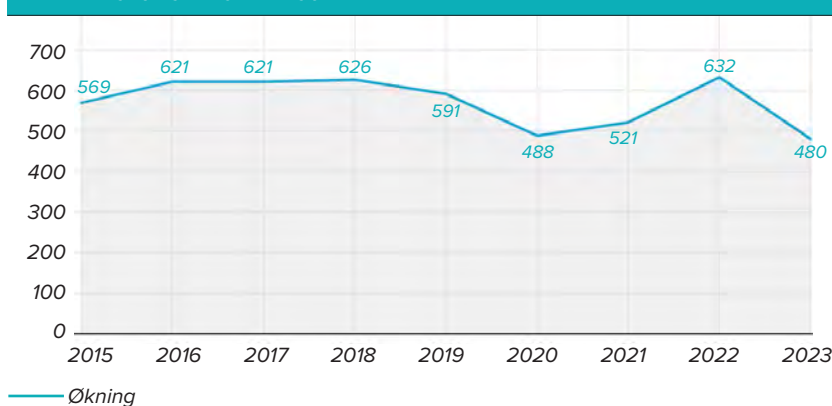

Foto: Tatyana Tomsickova / istockphoto.com

Flekkefjord var også kommunen som innvilget flest søknader med dispensasjon i fjor, med hele 30 dispensasjoner. Resten ble innvilget i samsvar med plan. Bergen og Tysnes innvilget nesten like mange

dispensasjoner, med henholdsvis 27 og 20 dispensasjoner.

KRISTIANSAND FORTSATT PÅ TOPP

SSB har også oversikt over antall bygninger i strandsonen, og her

er Kristiansand på førsteplass i år som tidligere år. I Kristiansand kommune er det 2558 fritidsboliger i strandsonen per sommeren 2024. I løpet av 2023 kom det 7 nye. ■

DE TI KOMMUNENE SOM INNVILGET FLEST SØKNADER I 2023

Kommune	Innvilget	Med dispensasjon	I samsvar med plan
1. Flekkefjord	50	30	20
2. Kristiansand	35	15	20
3. Smøla	30	15	15
4. Hammerfest	29	4	25
5. Bergen	27	27	0
6. Herøy (Møre og Romsdal)	26	10	16
7. Askøy	22	8	14
8. Tysnes	20	20	0
9. Karlsøy	20	20	0
10. Larvik	18	15	3

Merk: Tallene tar for seg alle typer bygninger, ikke bare fritidsboliger.

KOMMUNENE MED FLEST HYTTER I STRANDSONEN PER JULI 2024

Kommune	2023
1. Kristiansand	2558
2. Kragerø	2287
3. Øygarden	2143
4. Lindesnes	2030
5. Alver	1946
6. Hvaler	1891
7. Fredrikstad	1721
8. Færder	1669
9. Asker	1562
10. Larvik	1422

Kort om byggeforbud langs sjøen, ti

I 100-metersbeltet langs sjøen og vassdrag foreligger det et generelt byggeforbud, jf. plan- og bygningsloven § 1-8. Det er ikke adgang til å gjøre andre endringer enn fasadeendringer nærmere sjøen enn 100 meter.

Kommunen har etter pbl. § 32-1 plikt til å forfølge ulovligheter. Dersom kommunen finner at forbudet er brutt, skal det som utgangspunkt forfølges.

BYGGEFORBUD LANGS SJØEN

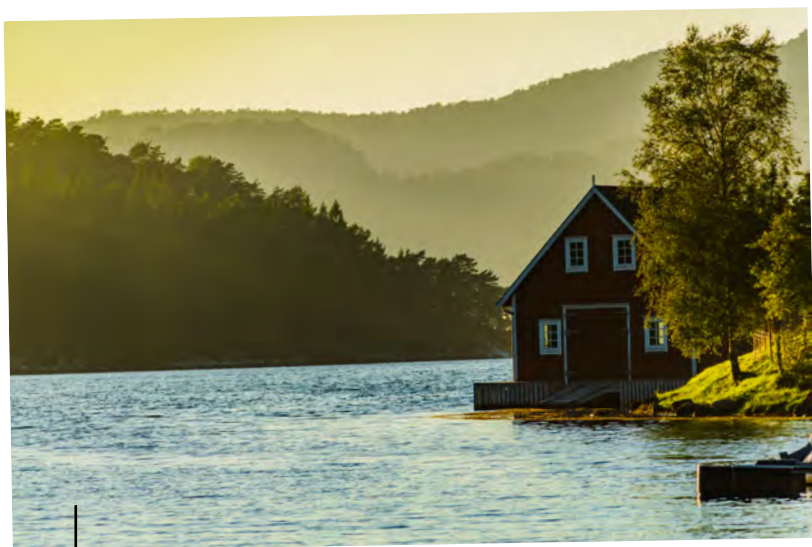
Byggeforbudet i 100-metersbeltet strekker seg tilbake til lov 4. juni 1954 om byggeforbud mv. for strandstrekninger. Dersom man har en hytte ved sjøen, har man kanskje

en brygge til glede for både barn og voksne. Dersom brygga ble oppført etter 1954 kreves dispensasjon. Også for brygger som er ført opp før den tid kan det oppstå tvil om brygga er lovlig oppført. En brygge må vedlikeholdes for å holde tritt med tidens tann. For slikt vedlikehold kan det oppstå tvil knyttet til om det er alminnelig vedlikehold som faller inn under fasadeendring eller om det må anses som et nytt tiltak

Tekst:

**ADVOKAT
MAURITZ AARSKOG
ØSTBY AARSKOG
ADVOKATFIRMA AS**

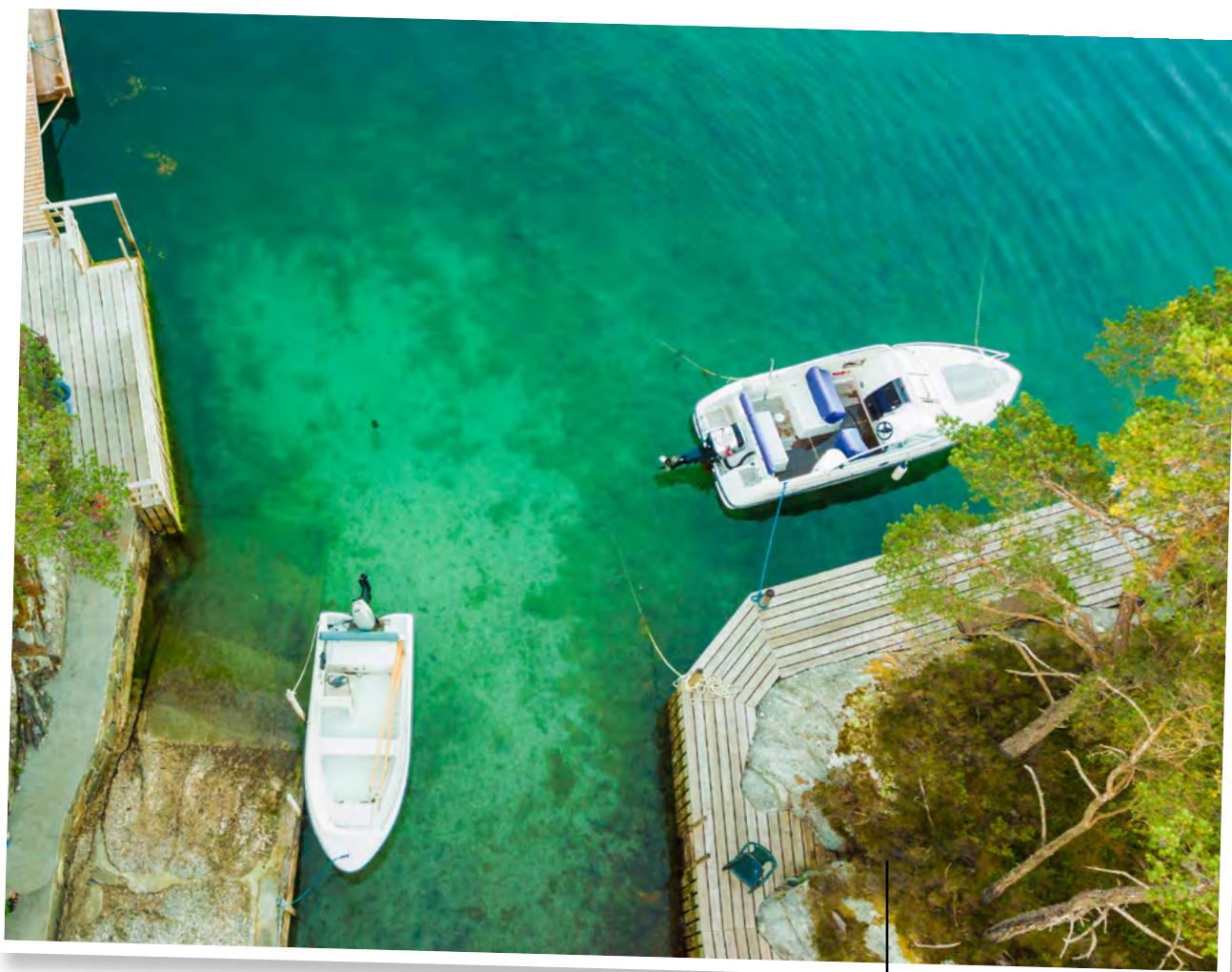
*Byggeforbudet i 100-metersbeltet strekker seg tilbake til lov 4. juni 1954.
Foto: Anetlanda / istockphoto.com*

som krever dispensasjon. Får man brev fra kommunen om at brygga står oppført ulovlig, er det avgjørende at man kan dokumentere at man har dispensasjon fra byggeforbudet eller at brygga ble oppført før byggeforbudet, og at det kun har vært gjort alminnelig vedlikehold siden oppføringen. Det er ikke alltid lett å dokumentere at en brygge har stått vedvarende på området siden den først ble oppført. Her kan f.eks. familiebilder tatt på brygga og flyfoto av området bidra til å opplyse saken.

ULOVLIGHETER AV MINDRE BETYDNING

Dersom kommunen finner at tiltaket er ulovlig, men at det er av «mindre betydning», kan kommunen likevel avstå fra å forfølge ulovligheten, jf. plan- og bygningsloven § 32-1. Det

Utlatelser og ulovlighetsoppfølging

er opp til kommunen selv å avgjøre om ulovligheten skal forfølges. Hver sak må vurderes konkret.

FORHÅNDSVARSEL, PÅLEGG OM RETTING OG TVANGSMULKT

Dersom kommunen finner at et byggverk, f.eks. en brygge eller en plattform er oppsatt ulovlig, og vil forfølge ulovligheten, skal den ansvarlige først forhåndsvarsles og

gis mulighet til å uttale seg. Dersom kommunen fortsatt mener tiltaket er ulovlig, kan vedkommende få pålegg om retting, opphør av bruk, forbud mot fortsatt virksomhet og stansing av arbeid. Kommunen kan samtidig fastsette at tvangsmulkt så lenge det ulovlige forholdet varer, enten som et engangsbeløp eller en blanding av engangsbeløp og løpende mulkt. ■

Kommunen kan samtidig fastsette at tvangsmulkt så lenge det ulovlige forholdet varer.

Foto: Voyagerix / istockphoto.com

Når uværet slår til i vinterfjellet, er det ekstra viktig å ha et fyringsanlegg som fungerer godt. Har du feid i løpet av sommeren er du garantert at det ikke er sotlag i pipa.

Fyrer du ofte og mye på hytta?

Da bør du vurdere å feie pipa sjøl.

Hyttene benyttes langt oftere og i lengre perioder i våre dager enn for en del år siden. Ikke minst i kalde fjellområder er det et stort varmebehov høst og vinter. Men også resten av året kan det være perioder da det er nødvendig å legge i ovnen. Dessuten synes mange det er hyggelig å kosefyre i peisen, gjennom hele året. Feiing av pipa kan være ønskelig oftere enn hva den kommunale feieren utfører.

Tekst og foto: Øyvind Stranna Larsen. Norsk Ved Forum for vedprodusenter.

Bruker du hytta ofte og fyrer mye med ved kan det være ønskelig med feiing oftere enn den kommunale feiingen hvert 4. år.

Det blir en del sot i fyringsanlegget etter ett års fyring. Det anbefales derfor årlig uttak av sot fra ovn og ovnsrør, men hva med pipa? For det er dessverre et faktum at mye pipesot medfører en viss risiko for pipebrann. Dessuten kan sotlagene også påvirke ovnstrekken. Men feiingen, den tar vel kommunen seg av, eller? Joda, den kommunale feieren melder av og til sin ankomst, klar for feiing og tilsyn, hytteeierne betaler jo årlig feieavgift for den tjenesten. Men kommunene har ikke plikt til å feie hyttepiper mer enn hvert 4. år. For i Forskrift om feiing og tilsyn av fyringsanlegg finner vi følgende bestemmelse i § 5-1: *Brannsjefen bestemmer hvor ofte feiing skal gjennomføres, på grunnlag av erfaring fra tidligere gjennomført feiing, fyringsens art og omfang. Feiing skal likevel utføres minst hvert fjerde år.*

OFTERE FEIING?

Brannsjefen KAN altså bestemme at kommunens feiere skal komme oftere enn hvert 4. år, men våre informasjonen tyder nok på at 4-års regelen praktiseres i de aller fleste tilfeller. Bør det feies oftere? Ja, det avhenger altså av fyringen. I utgangspunktet skal det jo gå greit at man får pipa feid kun når feieren kommer. For feieren skal da ha vurdert ut fra tidligere feiinger/ fyringer om denne feiefrekvensen er tilstrekkelig. Men hva med eierskifte,

og nyanskaffelser? Kan det være ønskelig å feie pipa oftere enn hvert 4. år hvis man bruker hytta mye, med betydelig vedfyring? Etter min anbefaling er svaret helt klart ja. Jeg feier sjøl hyttepipa, litt avhengig av

Komplett feiutstyr består av et tau, en kost og et lodd, kan kjøpes til ca. kr 200. Foto: Julia.

bruken, men minimum hvert 2. år mellom hver kommunale feiing.

FORBEREDELSENE

Feiing av pipa er noe du utfører på sommeren, og på et tidspunkt da du kommer opp på hytta etter at ildstedene ikke har vært i bruk på ei stund. Da er du garantert at det ikke er glør i sota. Alle spjell i ovnene må lukkes helt igjen, husk peisspjellet! Det kan også være fornuftig å teipe

Peiskos.
Foto: Nikodash
/ istockphoto.com

rundt kantene av pipeluka, for å eliminere enhver mulighet for sot-uttrenkning i hytta når du feier.

HVA TRENGER DU AV UTSTYR?

For å gjennomføre feiingen trenger du en spesialkonstruert feiekost med lodd i enden, samt et kraftig tau festet til dette. Prisen ligger rundt 200 kroner på nettet. Det finnes runde feiekoster for stålpiper, og fir-kantede dersom du har ei murpipe.

Du må benytte klær og fottøy som tåler å bli sotete, fra topp til tå. En gammel kjeledress egner seg utmerket. Og det er viktig med beskyttelsesutstyr: Støvmaske/munnbind, hansker og gjerne ei lue eller en gammel hatt. Får du tak i en gammel flosshatt vil du jo se riktig så profesjonell ut. Og med et slikt hodeplagg vil feiingen garantert bidra til stor munterhet på hytta, med bilder og videoer oversendt til familie og gode venner.

FEIINGEN

Nå er det altså bare å sette i gang, dersom du føler deg komfortabel med å være oppe på hyttetaket da. Noen er mer skeptisk til høyder enn andre, og da skal man definitivt ikke arbeide på tak. Loddet med kosten slippes sakte ned til du kjenner at loddet bårner, og så er det å dra tauet oppover. Du kan godt både trekke og senke det hele flere ganger underveis oppover. Hvor mange ganger bør kosten senkes til bunnen? Neppe noen fasitsvar på det, men rundt 10 ganger pleier å være mer enn nok. Kanskje er du under et nedslipp litt uoppmerksom

og mister tauet slik at det hele raser nedover i pipa. Ingen fare, alt ligger jo da samlet i bunnen og kan tas ut gjennom feierluka.

SOTFJERNINGEN

Sota samler seg i bunnen av pipa, der det altså er luke. Og ved mye sot kan den ligge langt oppover luka. Sot må sjølsagt fjernes etter feiing, men åpner du luka raskt faller mye ut på gulvet. Legg litt plast på gulvet under for å fange opp eventuelle nedslipp, og ha støvsugeren klar. Husk at det må benyttes ei spesialbøtte, ei askebøtte eller en såkalt sotsuger med ekstra filter, koblet til støvsugeren. Slik at du ikke ødelegger motoren. For sota er så fin at

den lett passerer filtrene i støvsugeren og går rett inn i motoren, da kan den skjære seg. Åpne kun noen få centimeter av lukas åpning og benytt støvsugeren til å suge ut eventuell sot som ligger oppover. Sota kan du nå kaste i restavfallet. Men kanskje er det både grønnsaksbed og blomsterbed ved hytta, som trenger næringsstoffer. Sot inneholder både kalium og kalsium, som jo er til stor nytte for plantene. Og hvis du har fyrt slik du skal fyre, nemlig aldri fyrt med impregneret trevirke eller materialer med overflatebehandling, så er sota kun fra reint trevirke uten giftstoffer. Den egner seg fint til nedmolding i beddene som plantenæring. ■

Advokatfirmaet Økland & Co AS og Norges Hytteforbund er samarbeidspartnere

**Medlemmer i Norges Hytteforbund får
en time med gratis juridisk bistand
av våre advokater.**

Har du behov for ytterligere hjelp får medlemmer av Norges Hytteforbund 20 % rabatt på veiledende timepriser. Økland er et stort advokatfirma med mange kompetente, dedikerte og hyggelige medarbeidere. Vi har kontorer på Romerike og i Oslo, men jobber med saker over hele landet.

Vi arbeider mye med fast eiendom, herunder tomtefeste, bruksrettigheter, eierskifte, sameierett og skatterett.

Les mer om vår ekspertise på oklandco.no

Marte Risøy

ADVOKAT

+47 468 37 147

+47 64 84 60 60

marte.risoy@oklandco.no

Hyttefolket bruker mye ved!

Hvert år presenterer Statistisk Sentralbyrå (SSB) tall over siste års vedforbruk. Her er det også interessant informasjon for hytteeierne. Hvordan i all verden kan SSB klare å få fram noenlunde nøyaktige tall over hvor mye ved vi fyrer opp på hyttene i løpet av året?

Tekst og foto: Øyvind Stranna Larsen. Norsk Ved Forum for vedprodusenter.

For det finnes ingen offisiell statistikk over hvor mye hytteved som selges. Vi i Norsk Ved Forum for vedprodusenter har heller ikke tall fra våre medlemmer over hvor mye ved de selger til hyttene. Og Norge har jo mange hobbyhoggere som sjøl produserer ved. Ofte kan det være behov for litt rydding rundt hytta, og det gir fin ved. Kan ikke være helt enkelt for SSB å vite hvor mye hytteeierne legger i ovnene. Men statistikerne har sine metoder, og den enkleste er jo å spørre folk, hvilket SSB også gjør. Flere ganger i året gjennomfører SSB såkalte forbruksundersøkelser der de bl.a. spør om hvor mye ved hytteeierne brukte det siste året. Trolig har noen av leserne bidratt til denne statistikken. Og på grunnlag av intervjuene starter beregningene. Kanskje ikke helt lett å kunne svare på hvor mye ved man har brukt på hytta det siste året. De som kjøper all ved har nok ganske god oversikt, trolig noe vanskeligere for hobbyhogerne. Men årlige SSB-tall er de beste vi har, og tallene er interessante.

16 MILLIONER SEKKER MED BJØRK, OMREGNET.

I 2023 fyrte hytteeierne opp ved med totalt energiinnhold på 1,06 milliarder kWh, eller 1,06 TWh som altså betyr Terra Watt Timer. Energi-

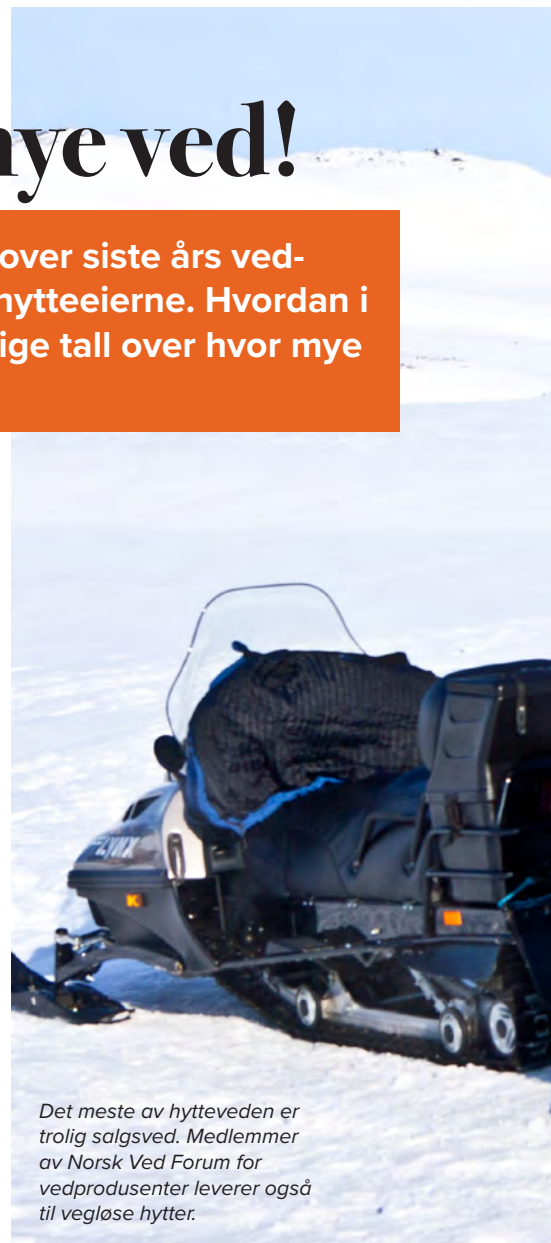
mengden er formidabel. Alta Kraftverk har vel de fleste hørt om, dette kraftverket produserer i et normalår ca. 0,7 milliarder kWh. Totalt energiinnhold i den forbrukte hytteveden i 2023 var altså ca. 50 % større enn årsproduksjonen i Alta kraftverk. Omregnet til 40 liters sekker med bjørk på 15 kg utgjør hyttenes vedforbruk ca. 16 millioner slike sekker.

Nå skal det igjen understrekes at tallet 1,06 er totalt eller teoretisk energiinnhold i veden. Dessverre får vi ikke ut all denne energien i form av varme til rommet, for noe går tapt i forbrenningsprosessene. Ovner produsert før 1998 utnytter ca. 60 % av totalt energiinnhold, dersom de er produsert etter 1998 ligger utnyttingen på 75–80 %. Men svenskene har produsert ovnen Eco Ignitz som har hele 90 % utnyttning.

Den nyttiggjorte energien i hytteveden, altså hva vi fikk ut av samtlige ildsteder i form av varme i hytta, lå i 2023 på 0,6 milliarder kWh hvilket gir en gjennomsnittlig utnyttingsgrad på 57 %.

FORDELINGEN I OVNER OG ÅPNE PEISER

SSB spør også om hvor mye ved vi fyrer i gamle ovner, nye ovner og i åpne peiser. DET, er ikke et helt en-

Det meste av hytteveden er trolig salgsved. Medlemmer av Norsk Ved Forum for vedprodusenter leverer også til vegløse hytter.

kelt spørsmål å svare på. På hytta har jeg både peis og ovner. Jeg kunne nok svart SSB på hvor mye ved jeg totalt fyrte opp i fjor. Men hvor mye brukte jeg i peisen, og hvor mye i ovnene? Trur ikke jeg vil påta meg å gi et helt nøyaktig svar

på det. Men SSB spør hytteeierne, og har beregnet følgende fordeling over forbruket i 2023 i milliarder kWh eller TWh basert på svarene:

	Ved – teoretisk energiinnhold (TWh) 2023, hele landet
Alle teknologier	1,06
Åpen peis	0,07
Lukket ovn ny teknologi (produsert etter 1998)	0,38
Lukket ovn gammel teknologi (produsert før 1998)	0,60

Noen hytteeiere skaffer seg ved fra egen tomt under nødvendig rydding rundt hytta.

Vi ser at det fortsatt brennes mye ved i gamle ovner på hyttene. 57 % av vedforbruket skjedde i 2023 i lukket ovn med gammel teknologi.

HISTORISK INTERESSANTE TALL

Under pandemien var det jo mange som flyttet opp på hytta. Det resulterte også i en sterk økning i vedforbruket på hyttene. I 2020 økte samlet

vedforbruk i boliger og hytter med 470 millioner kWh fra året før. Økningen tilsvarer ca. 7 millioner av 40 liters sekker med bjørk. Men, økningen på hyttene utgjorde av dette hele 280 millioner kWh, eller ca. 60 % av total økning. Til tross for at det i 2020 var ca. 1,18 millioner husholdninger som fyrte med ved i boligene, mens antall hytter da var ca. 438 000. ■

NORSK FORUM FOR VEDPRODUSENTER

Norsk Ved Forum for vedprodusenter bidrar med artikler om ved og vedfyring til Hytteeieren.

Vi er et interesseforum primært for næringsdrivende vedprodusenter, men også for alle andre som produserer ved på hobbybasis eller er interessert i ved.

Forumet har ca. 2500 medlemmer over hele landet.

Alle får tilsendt fagbladet Norsk Ved som er Norges eneste fagblad om ved.

Norsk Ved Forum for vedprodusenter er medlem av Skogbrukets HMS-utvalg og Standard Norge sin rådgivende komité for bioenergi.

Vi arrangerer fagdager for våre vedprodusenter over hele landet og bidrar med oppdatert informasjon om effektiv vedproduksjon og god kundebehandling.

Våre medlemmer dokumenterer via sitt medlemskap at de har en særlig interesse for vednæringen.

Vedkunder gir ofte tilbakemelding på at de helst kjøper ved av produsenter som er medlem av forumet.

TRENGER DU ELEKTRIKER?

Medlemmer i Hytteeiere får alltid
10 % rabatt på lokal timepris.

Rabatten på lokal timepris gjelder kun for serviceoppdrag.
Avtalen gjelder ikke på fastpriser.

Les mer på elfag.no

Kort om fremtids- fullmakt og vergemål

De siste årene er det blitt økt fokus på behov for å opprette fremtidsfullmakt. Hva er konsekvensene for dem som ikke har fremtidsfullmakt å vise til når de blir ute av stand til selv å ivareta sine interesser?

En fremtidsfullmakt er en privatrettslig avtale mellom fullmaktsgiver og én eller flere personer som vedkommende utpeker som sin(e) fullmektig(er). Gjennom avtale har fullmaktsgiver anledning til å bestemme hvem som skal ivareta ens interesser i fremtiden og regulere hvordan interessene skal ivaretas dersom en blir ute av stand til selv å ivareta sine interesser.

Det offentlige alternativet til fremtidsfullmakt er vergemål. Selv om gjeldende vergemålslov trådte i kraft for over ti år siden er det mange som fremdeles forbinder vergemål med umyndiggjøring og tvang. At det i den nye vergemålsloven flere steder benyttes formuleringen «satt under vergemål» bidrar ikke til at vergemål skal forbindes med frivillighet. For personer som har sin rettslige handleevne i behold, er vergemål imidlertid et frivillig støttetiltak for personer som ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser. For at vergemål skal kunne opprettes må det foreligge et behov. Dersom personen har gyldig fremtidsfullmakt som har trådt i kraft vil det i utgangspunktet ikke foreligge behov for vergemål. Det må imidlertid vurderes om fremtidsfullmakten i tilstrekkelig grad dekker behovet og hvorvidt fullmektigen ivaretar fullmaktsgiverens interesser i samsvar med fullmakten.

Når det er opprettet vergemål for en person, oppnevnes en verge som skal ivareta vergehavers interesser innenfor rammene av mandatet for vergeoppdraget. Statsforvalteren

oppnevner en verge som skal ivareta vedkommende sine interesser innenfor de rammer som er fastsatt for mandatet. Det kan enten være en profesjonell verge eller en nærstående/alminnelig verge. Det vil være opp til statsforvalteren å avgjøre hvem som skal oppnevnes.

Ved inhabilitet er utgangspunktet at verken verge eller fullmektig kan handle på vegne av vergehaver eller fullmaktsgiver. Det vil da være behov for å oppnevne en midlertidig verge. Unntak gjelder for adgang til å gi sedvanlige gaver på vegne av fullmaktsgiver og for øvrig gjennomføre de disposisjoner som er særlig angitt i fullmakten.

Hvordan fullmakten er utformet vil være avgjørende. Det finnes et stort omfang maler som kan benyttes ved utforming av fullmaktens innhold. Det kan imidlertid være hensiktsmessig å anse disse som eksempler der man kan hente inspirasjon for å skreddersy sin egen fullmakt ut fra egne fremtidige behov.

I dag finnes det ikke offentlig register for registrering eller oppbevaring av fremtidsfullmakter. Fullmaktsgiveren har dermed selv ansvar for å sørge for at fullmakten er gyldig opprettet i samsvar med formkravene og at den oppbevares forsvarlig. Statsforvalteren har ansvar for å føre tilsyn med vergene. Noen tilsvarende tilsynsmyndighet foreligger ikke for fullmaktsforhold. Fullmaktsgiver

kan i fremtidsfullmakten fastsette at fullmektigen skal ha opplysnings- eller regnskapsplikt overfor en tredjeperson. Dersom det er nødvendig for å sikre fullmaktsgiverens interesser, kan også statsforvalteren også pålegge fullmektigen å føre regnskap og gi statsforvalteren innsyn.

Uavhengig av representasjonsform er det sentrale hensynet at fullmaktsgiver eller vergehaver sine interesser blir ivaretatt i samsvar med vedkommende sin vilje. Det viktigste er derfor at det foreligger klare holdepunkter for personens vilje. ■

Tekst:

**ADVOKAT
MAURITZ AARSKOG
ØSTBY AARSKOG
ADVOKATFIRMA AS**

Nå er lynsesongen i full gang i Norge.
Foto: Paalwa

Torden og lynnedslag

Historisk sett har det bare vært 5–6 tilfeller av dødelige utfall i Norge som følge av lynnedslag. Men selv om risikoen for å bli direkte rammet av lynnedslag er relativt liten, er det viktig å være forberedt.

Ifølge Meteorologisk Institutt registreres det i snitt rundt 13.000 lynnedslag på Østlandet i løpet av de hektiske sommermånedene. Dette kan imidlertid resultere i flere boligbranner og skader på elektrisk utstyr. Mens noen skader er uunn-gåelige, kan andre forebygges ved å ta enkle forhåndsregler. Hva gjør nordmenn for å beskytte seg når tordenbrakene runger?

HVILKE GREP BØR VI GJØRE NÅR DET SMELLER RUNDT ØRENE?

Her en liten statistikk som viser hvordan vi forbereder oss:

1. Unngår å være på åpen plass – 56 prosent
2. Trekker ut kontakten til elektriske artikler – 48 prosent
3. Lar være å bade – 47 prosent
4. Lar være å gå ut – 44 prosent
5. Slår av tv eller pc – 41 prosent
6. Dropper paraply – 25 prosent
7. Blir sittende i bilen – 22 prosent
8. Kommer meg i trygghet – 20 prosent
9. Ingenting – 16 prosent

Kilde: Frendeundersøkelsen, utført av Norstat

– Folk tar mange gode grep, først og fremst for egen sikkerhet og

sikkerheten til sine nærmeste, som er det aller viktigste. Å unngå åpne plasser, droppe bading, sitte i bilen og gjerne droppe kveldsturen er fine og trygge tiltak, sier brann-ekspert i Frende Forsikring, Øystein Øren.

Øystein Øren.

– Det er også gledelig å se at mange gjør noe for å ta vare på tingene sine. Skadeforebygging

kan spare deg for mye penger. At halvparten fortsatt bruker det gamle trikset med å trekke ut kontakten til elektronikken er bra. Tv og pc er også ekstra utsatt når det smeller, så det er fint å slå av disse, sier Øren.

MÅNEDENE MED FLEST LYNSKADER

Til og med 18. juli i år var det registrert 217 675 lyn innenfor Norge og norsk økonomisk sone. Totalen for 2023 var på 280 584. Det viser tall fra Meteorologisk institutt.

– Det er tradisjonelt størst lyntetthet på Østlandet, mens det er færrest på kysten nord i Nordland, sier Laila Fodnes Sidselrud ved Meteorologisk institutt.

I fjor var det flest lynskader i juli, viser statistikk fra Frende Forsikring. 26 prosent av lynskadene Frende fikk inn i fjor kom denne måneden. 21 prosent kom i august. På 3. plass kom september, med 12 prosent.

– Vi får inn en rekke skader hvert år på ting og tang som blir skadet av lynet. Og flertallet sier fortsatt at de ikke gjør grep som å beskytte elektriske artikler. 16 prosent gjør inngenting. Hvis du ikke har overspenningsvern i huset ditt utsetter du tingene dine for fare og mulig brann, sier Øystein Øren.

BRANN OG ØDELAGT MAT

Typisk skjer det skader på elektriske anlegg når lynet slår ned i norske hus og hytter. Hvert år fører det til branner.

– Brannskader er den store gjengangeren. Nedslag i ulike elektroniske duppeditter skjer rett som det er. Mye god mat går i søpla hvert år på grunn av skader på kjøleskap og fryser, sier Øren.

– Tingene dine varer lenger, du slipper brannskader og forsikrings-

selskapet ditt sparer penger hvis du gjør noen enkle grep. Unødvendige utbetalinger kan i verste fall gjøre forsikringene dine dyrere, sier brann-eksperten i Frende.

DENNE FEILEN GJØR MANGE

Hvis du lar mobilladeren stå i vegen, men bare kobler fra telefonen din, kan du gå på en smell.

– Laderen blir ødelagt hvis lynet slår ned. Derfor må du plugge fra hele laderen også, sier Øren.

SLIK HJELPER FORSIKRINGEN VED LYNSKADER

Hvis tingene dine blir skadet etter lynnedslag er du dekket gjennom innboforsikringen. Skader på bygning er dekket med en hus- eller hytteforsikring.

– Skadene dekkes under brannforsikringen, som er en obligatorisk del av forsikringen. Hvis fryseboksen din blir ødelagt, erstattes også innholdet, sier Øystein Øren fra Frende Forsikring. ■

DETTE GJØR DU NÅR DET LYNER

Installer overspenningsvern i sikringskapet

Da kobler sikringen seg ut ved overbelastning som for eksempel lynnedslag. De fleste lynskader kunne vært unngått med riktig installert overspenningsvern i sikringsboksen.

Trekk ut kontakten

Hvis du ikke har overspenningsvern, trekk ut støpsler fra stikkontaktene på ulike elektriske anlegg som tv, radio, pc, ruter, musikkanlegg, hvitevarer og mobiltelefoner på lading når det smeller. Fryser og kjøleskap kan også bli ødelagt, men husk å ikke koble ut disse.

Bruk ekstern lader og datatrafikk

Hvis du trenger å bruke nett og strøm mens det står på som verst, kan du bruke en ekstern lader og datatrafikk på mobilen. Da kan du enten se på mobilskjermen eller du kan bruke delt internett.

Husk at lynet stort sett slår ned i det høyeste punktet

Så ikke vær det høyeste punktet,

for eksempel på en fjelltopp, på en golfbane eller i en båt på sjøen. Av samme årsak bør du også unngå å stille deg under et tre ute på et jorde.

Dropp paraply og fiskestang

Husk at også disse gjenstandene kan stikke opp i terrenget og lede lynet. Da er det bedre å bli våt og komme hjem uten fisk.

Det er tryggere i bilen enn ute

Årsaken til det er at lynet vil følge karosseriet utvendig og til bakken hvis den blir truffet.

Ikke bad når det lyner

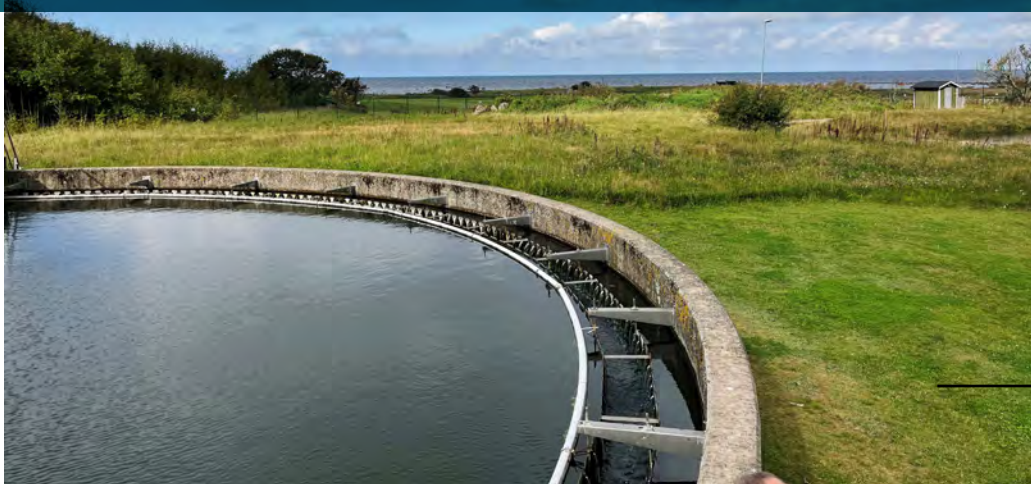
Vann leder elektrisitet, så derfor bør du ikke være i vannet. Lyn kan også følge vannledninger i huset, så det anbefales heller ikke å bade i badekar når lynet står på som verst.

Bruk mobiltelefon

Du kan fint bruke mobiltelefon som ikke står til lading om det lyner, men ikke bruk fasttelefon.

Kilde: Frende Forsikring

Vil revidert avløpsdirektiv forsterke fraflytting og bidra til økt sentralisering i norske kommuner?

Busør avløpsrenseanlegg, Laholmsbuktens VA. Illustrasjonsfoto.

Norges Hytteforbund var ikke til stede under årets Arendalsuke, men mange av debattene ble videostrømmet. NHF har fulgt en av Norsk Vanns debatter med tittelen: «Vil revidert avløpsdirektiv forsterke fraflytting og bidra til økt sentralisering i norske kommuner?» Nedenfor gjengir vi et kort referat fra debatten.

Tekst: Erik Helli, NHF

Det som tidligere ble sett på som en økning i VA-kostnader, kan nå bare bli begynnelsen. Denne utviklingen vil koste både hytteeiere og husholdninger mer enn noen kan forestille seg, og klar beskjed i debatten å var å holde kostnadene så lave som mulig.

HVA ER GRUNNEN TIL AT KOSTNADENE TAR AV?

Innleder for Norsk Vann, Ragnhild Aalstad, fortalte hvilke konsekvenser EU-kommisjonens forslag til revidert avløpsdirektiv vil ha for kommunene.

Direktivet, som NHF tidligere har skrevet om, innebærer strengere krav til kommunale renseanlegg.

Mange kommuner står overfor et betydelig etterslep i infrastrukturen. Klimaendringer, digitale trusler som hacking, krig og demografiske endringer, som urbanisering med flere mennesker som flytter til større byer og Akershus og Oslo er også kostnadsdrivende faktorer.

Norsk Vann estimerer at vi står overfor utgifter på omtrent 500 milliarder

kroner frem mot 2040. Dette kan medføre at kommunale VA-avgifter øker med opptil 60%. For husholdninger betyr dette en potensiell utgift på 40.000 kroner per år. I lys av dette reviderte direktivet vil bo- og levekostnadene langs kysten kunne bli uoverkommelige, ettersom færre innbyggere må dele regningen. Frykten for økt sentralisering er dermed reell.

Mange kommunepolitikere nøler med å ta tak i disse utfordringene på grunn av frykt for misnøye fra innbyggerne, ettersom kostnadene jo

vil falle tilbake på dem. Norsk Vann understreker behovet for statlig hjelp for å håndtere situasjonen.

Allerede nå har mange kommuner avløpsanlegg som ikke lengre tilfredsstillende kravene, og situasjonen vil bare forverre seg hvis det kommunale samarbeidet svikter.

SELVKOSTPRINSIPPET ER SENTRALT

Selvkostprinsippet har vært kjent en stund, og NHF har flere ganger stilt spørsmål ved bruken av dette prinsippet. Det ble påpekt at avskrivningsreglene burde endres fra 40 til 80 år, slik at mer av kostnadene skyves over til neste generasjon. En debattant fremhevet at selvkostprinsippet kan forsinke utbyggingsprosessen, noe som igjen øker kostnadene. Imidlertid avviste klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen forslaget om å endre modellen, og mente det ville være for lite tid til å implementere slike endringer.

HVA BØR GJØRES OG HVA MÅ GJØRES?

Miljøvernministeren var klar på at ingen politiske partier har tatt alvorhet i situasjonen inn over seg, og nå er tiden for oppgjør kommet. Det er ikke utenkelig at staten må ta ansvar for å akselerere oppdateringen av infrastrukturen, sier han videre.

Det hersket enighet om at veien videre er et tettere samarbeid mellom kommunene, særlig gjennom interkommunale selskaper (IKS). Suksesshistorier blant IKS-selskapene ble nevnt, og en viktig utfordring som ble omtalt var mangelen på unge som ønsker å jobbe i kommunal sektor. Det er derfor nødvendig å bruke ressursene smartere, akkurat som i andre deler av samfunnet må vi også jobbe smartere.

Pengene finnes, og med økte gebyrer vil også momsinnkomstene til staten øke betydelig. Oppdraget må fullføres, og midlene er altså der. Den største bekymringen er derimot om vi er i stand til å planlegge godt nok og

Tareplanter i Oslofjorden neddyngnet av trådlager, ofte kalt lurv. Her fra Nakkholmen i indre Oslofjord. Foto: Janne Gitmark, (NIVA)

hva med gjennomføring av prosjektene. Uansett vil regningen ende opp hos deg og meg, men dyrere. ■

Norges Hytteforbund introduserer digitalt medlemskort

Norges Hytteforbund har nå gleden av å kunngjøre at arbeidet med et digitalt medlemskort er fullført. Dette er et betydelig skritt mot å modernisere medlemsopplevelsen og gjøre det enklere for medlemmene å få tilgang til sine fordeler. Med det nye digitale medlemskortet kan medlemmer enkelt logge inn via våre nettsider, enten fra PC eller smarttelefon.

For å få tilgang til det personlige medlemskortet, må du først logge inn på «Min side». Der finner du en fane for «Medlemskort», og med et enkelt klikk er du inne. Dette gir deg umiddelbar tilgang til ditt medlemskort, som alltid er tilgjengelig når du trenger det. Selvsagt kan du også printe ut medlemskortet.

I tillegg til medlemskortet, vil vi fortløpende legge inn informasjon om våre medlemsfordeler, slik at du alltid har oversikt over hva du kan dra nytte av. Skulle du oppleve problemer eller ha spørsmål om den digitale løsningen, oppfordrer vi deg til å ta kontakt med oss på norges@hytteforbund.no. Vi er her for å hjelpe deg! ■

DYRE ØSTBY MAURITZ AARSKOG

ØSTBY AARSKOG ADVOKATFIRMA AS

Østby Aarskog Advokatfirma AS bistår private og organisasjoner som Norges Hytteforbund med rådgivning og tvisteløsning.

Vi bistår i typiske problemstillinger for eiere av fritidsboliger

- ✓ Vei- og byggesaker
- ✓ Festekontrakter
- ✓ Arv og generasjonsskifte
- ✓ Vann og avløp
- ✓ Byggetvister
- ✓ Bygg/salg

*Ta kontakt med oss
– det vil lønne seg*

Sentralbord: 62 55 62 00

E-post: post@ostbyaarskog.no

Kryssord

Retts svar premieres med flaxlodd til tre vinnere.

Litt hjemmetrim

Foto: Erik Helli

						TOA-LETT	SCARM FROSSET VANN			
						→			→	
							LEVE	HUNN-DYRENE	VAN-ART	↘
						BÅL, ILD				
						GRUNN				↓
						FIL-FORMAT				
						ALE, MATE				
PALANKIN	↘	ROMERTALL 10		ROMERTALL 500		ROMERTALL 5	HUSDYR			SPISE
MOLTE ER DET				IDEOLOGISK RETNING		NUTEN, BERGET	NETT-DAGBOK			
↳			→		→		LESESTOFF			
OPDØMME			FORGRIP			↓				
SYKKELDEL			BRÅK STØY						OFRE, BIDRA	EUROPEISK ELV
↳					BILKJ. TEGN		EN TYPE FISKE			↓
BIBELSK FAGORD					SPANIA					
BAKENFOR					DOKTOREN					SJØDYR
↳					----		BESØKENDE			
					SETER (D.N.T.-HYTTE)		LODD			
WOW			STAMMEN							EU, TIDLIGERE
ARBEIDSORDNING							BRAGD			UNDERTRYKKE
↳								NEGL		
DRIKK	ROMERTALL 50		SLAPP, ØM						FISK	
↳	↓	↖				←				↙

Kryssordforfatter: Rolf Bangseid

Svarfrist: 1. november 2024 og sendes inn slik:

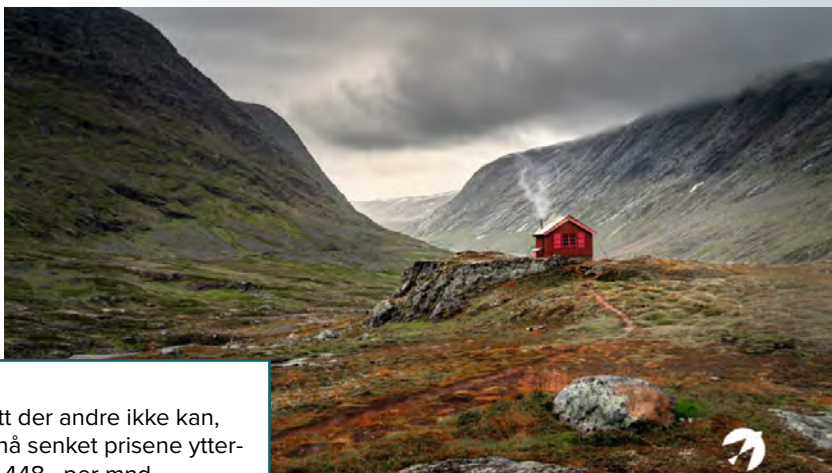
E-post: norges@hytteforbund.no | Post: Norges Hytteforbund, Postboks 603, 1704 Sarpsborg

Medlem

BEHOV FOR INTERNETT PÅ HYTTA?

Norges Hytteforbund og Brdy AS har inngått en samarbeidsavtale! Dette gir NHF sine medlemmer muligheten til å tegne en gunstig avtale for internett på hytta eller hjemme. Er du medlem i NHF og ikke er fornøyd kvaliteten på nettet du har på hytta? Ta en titt på Brdy sine løsninger som garanterer stabilt og godt nett!

Hva tilbyr Brdy til hyttekundene sine

Selv om vi er eksperter på å tilby internett der andre ikke kan, synes vi at pris er like viktig. Derfor har vi nå senket prisene ytterligere. Nå får du «hyttepakker» helt ned i 448,- per mnd.

SAMARBEIDSAVTALE MED ELFAG

Som medlem av Norges Hytteforbund vil du få tilgang til spesialpris på tjenester som EL-sjekken, rabatt på elektromateriell og en gunstigere timepris på ditt elektrikerarbeid.

Elektrikerkjeden Elfag har medlemsbedrifter over store deler av landet. Når du kontakter din lokale Elfager, treffer du elektrikere som er opptatt av å finne de beste løsningene for deg, enten du trenger hjelp til små oppdrag, eller større oppussingsprosjekter.

SAMARBEIDSAVTALE MED FRAMSPORT

Norges Hytteforbund inngår samarbeidsavtale med Framsport. Hoka er kanskje mest kjent for løpesko men har også meget gode fjellsko. Som medlem av Norges Hytteforbund vil du nå få 20 %* avslag på sko fra Hoka. (Gjelder kun nettsalg. Har du ikke mottatt koden på ditt siste nyhetsbrev kan du ta kontakt med oss.)

Medlem

ØSTBY AARSKOG ADVOKATFIRMA AS

En av de mange fordelene ved et medlemskap i Norges Hytteforbund (NHF) er tilgangen til juridisk bistand. NHFs medlemmer er prioriterte kunder hos Østby Aarskog Advokatfirma AS og har inntil en time gratis veiledning. Medlemmer vil få 20 % rabatt på de til enhver tid gjeldende timepriser. Henvendelser skal sendes inn via kontaktskjema på våre nettsider;
<https://hytteforbund.no/kontakt/>

DYRE ØSTBY MAURITZ AARSKOG
ØSTBY AARSKOG ADVOKATFIRMA AS

ØKLAND & CO AS

En av de mange fordelene ved et medlemskap i Norges Hytteforbund (NHF) er tilgangen til juridisk bistand. NHFs medlemmer er prioriterte kunder hos Økland & CO) og har inntil en time gratis veiledning. Medlemmer vil få 20 % rabatt på de til enhver tid gjeldende timepriser. Henvendelser skal sendes inn via kontaktskjema på våre nettsider;
<https://hytteforbund.no/kontakt/>

Økland

VERSABATT BATTERIPAKKE

Portabel og allsidig batteripakke fra Versabatt. Versabatt gir deg det siste innen batteriteknologi. Dette gir deg en lett, kraftfull, robust løsning for lagring av strøm. Konstruert og produsert i Norge, og testet etter gjeldende sikkerhet og kvalitetsstandarder. For oppdatert informasjon og priser; se <https://versabatt.no/>

VERSABATT

IF TILBYR GRATIS TEKNISK RÅDGIVING

Norges Hytteforbund har inngått samarbeidsavtale for levering av forsikring av fritidsboliger til våre medlemmer. For nye kunder av IF får du 30 dager gratis hytteforsikring. Det sitter 300 rådgivere fordelt over hele Norge klare til å hjelpe deg med teknisk rådgiving. Ring 21 49 24 00.

FÅ 10 PROSENT RABATT PÅ TAKSTIGER

Har du hatt besøk av feier og fått pålegg om å montere takstige? Fortvil ikke. Som medlem i Norges Hytteforbund får du 10 prosent rabatt på alle stiger til alle typer tak (også torvtak). Om du bestiller sammen med naboen, får dere også 10% rabatt på montering.

STIGER
TIL TAK

INNTIL 25 % RABATT HOS ELFAG

Elfag er Norges største og mest kjente elektrikerkjede med hele 110 medlemsbedrifter over hele landet. Nå får du 10 prosent rabatt på timeprisen (ordinært kr 975,-) og hele 25 % rabatt på materiell.

elfag

GAUSDAL LANDHANDLERI

Ditt medlemskap gir en rabattavtale hos oss, så om du registrer deg på nettsiden vår får du rabatt på det du handler automatisk. Gjelder i alle våre byggevarehus. *Slik gjør du:* Fyll ut skjemaet på www.gaus.no/kunde/ Legg inn klubben du tilhører i feltet «forening», og vi legger inn hyggelige rabatter på ditt kundenummer.

GAUSDAL
LANDHANDLERI

INTIN AS TILBYR SMARTE HYTTELØSNINGER

Norges Hytteforbund har inngått en nasjonal samarbeidsavtale med INTIN AS.

Avtalen sikrer hytteeiere enkle og trygge smartløsninger for effektiv strømstyring og -sparing, samt gir medlemmene økt kunnskap og innsikt om smarthusteknologi.

connect
everything

Besøk Langedrag Naturpark og få halv pris på alle barnebillett. Tilbudet gjelder hele året unntatt juli.

Som medlem får du 20 % rabatt på:
• bobkjøring sommer og vinter
• kjelkekjøring
• inngang hopptårn

Ellevill bademoro for hele familien. Hos Tropicana på Gol får du nå hele 50 % rabatt for både store og små!

HADELAND GLASSVERK

20 % i fabrikkutsalget
20 % hos Mester Pizzeria

Er det nytt styre på gang eller kanskje du er på flyttefot?

Husk å sende oss din nye adresse. Det samme gjelder om du representerer en velforening og ny person skal motta Hytteeieren.

Skjema finner du på nettsiden vår www.hytteforbund.no eller mail norges@hytteforbund.no

#norgeshytteforbund

[facebook.com/
NorgesHytteforbund](https://facebook.com/NorgesHytteforbund)

NORGES
HYTTEFORBUND